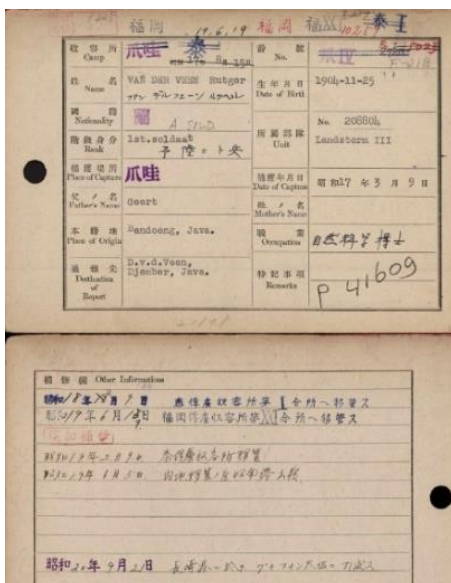

Rutger van Veen

Rutger van der Veen is geboren op 25 november 1904 in Bandung, NOI. Hij was de zoon van Geert van der Veen en Helena van Eck. Hij had een oudere broer. Zijn vader was leraar op de landbouwschool. Hij trouwt op 25 maart 1930 in Huizen met Dina Elisabeth van Medenbach de Rooij (Probolingo, 1908). Rutger was adviseur op een proefstation in Nederlands Indië.

Rutger werd in 1937 welpenleider (Baloe) bij groep 2 in Djember. Op 20 maart 1937 werd in Djember het padvindershuis op het padvindersterrein op de oostelijke oever van de Kali Bedadung geopend. Dit in aanwezigheid van de verschillende scoutinggroepen in Djember. Akela Hartevelt was de drijvende kracht achter de realisatie geweest. Vlak naar de opening nam Akela Hartevelt afscheid omdat ze met haar man, die Gouverneur van Oost Java werd, verhuisde naar Poentjapas. Rutger werd in 1939 voorzitter van de afdeling Djember van de NIPV.

Tijdens de mobilisatie was hij 1e soldaat bij de infanterie. Hij werd krijgsgevangen genomen en geïnterneerd. Op 25 januari 1943 ging hij met de Tacoma Maru 2 met 2000 krijgsgevangenen (allen Nederlanders) uit Tandjong Priok (haven van Batavia) naar Singapore. De mannen waren deels afkomstig uit het kamp Patekoan in Batavia. Dit transport werd aangeduid als Java Party 10, het 10e krijgsgevangenen-transport dat van Java vertrok. Na aankomst in Singapore werden de krijgsgevangenen overgebracht naar het Changi-kamp. Van daar werden ze per trein overgebracht naar Ban Pong aan het beginpunt van de Birmaspoorweg.

De Birma-Siamspoorweg, Birmaspoorweg of Dodenspoorlijn was een spoorlijn van 415 km tussen Non Pladuk in Thailand (Siam) en Thanbyuzayat in Myanmar (Birma). De spoorlijn was voor de Japanse bezetters nodig om een directe verbinding naar de kust van Birma te creëren, zodat Japanse schepen niet meer om het hele schiereiland hoefden te varen.

Het werk aan de spoorlijn begon op 16 september 1942 en werd 16 maanden later voltooid. Er werd gebruikt van oude spoorlijnen die onder andere op Java en andere bezette gebieden in Zuidoost Azië ontmanteld werden. De Japanners maakte gebruik van krijgsgevangenen en burgers om de spoorlijn aan te leggen. Er werd aan de beide uiteinden van de spoorlijn in Thailand en in Birma begonnen met werken. Alle krijgsgevangenen werden in groepen onder de kampen verdeeld die naast de rivieren Khwae Yai en Khwae Noi waren geplaatst. Als een traject klaar was, ging een groep naar een volgend werkkamp om aan een volgende traject

te werken. In de zomer van 1943 werd de zogeheten 'Speedo-tijd' door de Japanners ingevoerd. De dwangarbeiders moesten zich dubbel inspannen om het spoor af te krijgen. De dwangarbeiders ontmoeten elkaar in oktober 1943 in Konkuita.

Tijdens de aanleg stierven per dag gemiddeld 75 arbeiders. 15 000 krijgsgevangenen stierven aan uitputting, ziekte en ondervoeding (7000 Britten, 4500 Australiërs, 130 Amerikanen en 3000 Nederlanders). Daarnaast stierven ongeveer 100 000 Thaise en Indonesische romoesja's en Birmaanse en Maleisische dwangarbeiders bij de aanleg.

Na de voltooiing van de spoorweg in december 1943 bestond het werk uit onderhoud en reparatie van schade door geallieerde bommenwerpers. Ook moest er bijvoorbeeld hout gekapt worden om de stoomtreinen te laten rijden. De werkkampen lagen vaak naast vitale punten van de spoorweg, waardoor bombardementen ook veel slachtoffers en gewonden onder de dwangarbeiders maakten. Op een aantal plekken werden ook hospitaalkampen ingericht. Een deel van de krijgsgevangenen die gewerkt hadden aan de aanleg, werden als dwangarbeider naar Japan verscheept.

Op 12 januari 1946 werd er in Batavia een padvindersvergadering gehouden, waarin besloten werd om in verschillende wijken en kampen van Batavia met Scouting te starten. Dhr. Polis, oud hoofdcommissaris van de padvindersbond, laat per brief weten dat de volmacht voor dhr van Veen als Hoofdkwartierscommissaris Voortrekkers is verzonden. Van Veen verblijft op dat moment nog in Thailand.

Na de oorlog werd hij (buitengewoon) hoogleraar Algemene plantkunde in Utrecht. Hij is overleden op 21 januari 1992.

Meer informatie

Het Indisch Leidersblad, april 1937

[Registratie Rutger van der Veen op 25 november 1904 te Bandoeng » Open Archieven](#)
[Huwelijk Rutger van der Veen & Geert van der Veen & Helena van Eck & Dina Elisabeth van Medenbach de Rooij & Henri Cornelis van Medenbach de Rooij & Hillegonda Thal Larsen op 25 maart 1930 te Huizen » Open Archieven](#)

[Japanse interneringskaarten, Surname: Veen | Nationaal Archief](#)

[Java Party 12 \(japansekrijgsgevangenkampen.nl\)](#)

[Tacoma Maru 2](#)

[Catalogus Professorum - Prof Detail \(uu.nl\)](#)

[Soerabaijasch handelsblad » 23 maa 1937 - Art. 205 | Delpher](#)

[Registratie Rutger van der Veen & Dina Elisabeth van Medenbach de Rooij & Harald van der Veen in 1913 te 's-Gravenhage » Open Archieven](#)

[Registratie Geert van der Veen & Helena van Eck & Elske van der Veen & Herre van der Veen & Rutger van der Veen in 1913 te 's-Gravenhage » Open Archieven](#)

[De locomotief » 19 mei 1936 - Art. 209 | Delpher](#)

[De Indische courant » 30 okt 1939 - Art. 264 | Delpher](#)

[Soerabaijasch handelsblad » 24 aug 1940 - Art. 255 | Delpher](#)

Logboek Peter van Leembruggen, 1933 – 1955, Archief Nationaal Scoutingmuseum Baarn.

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.